

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2015 Rhif 1843 (Cy. 271)

GOFAL CYMDEITHASOL, CYMRU

Rheoliadau Gofal a Chymorth (Gosod Ffioedd) (Cymru) 2015

<i>Gwnaed</i>	- - - -	27 Hydref 2015
<i>Gosodwyd gerbron Cynulliad</i>		
<i>Cenedlaethol Cymru</i>	- -	3 Tachwedd 2015
<i>Yn dod i rym</i>	- -	6 Ebrill 2016

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 50, 52, 53(3), 61, 62, 66, 67, 69 a 196(2)(1) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014(2), yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn.

RHAN 1
CYFFREDINOL

Enwi, cymhwyso, cychwyn a dehongli

- 1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Gofal a Chymorth (Gosod Ffioedd) (Cymru) 2015.
- (2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.
- (3) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 6 Ebrill 2016.
- (4) Yn y Rheoliadau hyn—

defnyddir “A” (“A”) i gyfeirio at berson y darperir neu y trefnir, neu y caniateir darparu neu drefnu gofal a chymorth ar ei gyfer gan awdurdod lleol o dan Ran 4 o'r Ddeddf, ac sy'n atebol i dalu ffi fel y darperir yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau hyn(3);

mae i “ad-daliad” (“*reimbursement*”) mewn perthynas â pherson y diwellir ei anghenion gan yr awdurdod lleol drwy wneud taliadau uniongyrchol, yr ystyr a roddir iddo yn y diffiniad o “taliadau gros” yn adran 53(2) o'r Ddeddf;

ystyr “anghenion asesedig” (“*assessed needs*”) yw anghenion person, a ganfuwyd mewn asesiad o dan adran 19 (dyletswydd i asesu anghenion oedolyn am ofal a chymorth), neu 24 (dyletswydd i asesu anghenion gofalwr am gymorth) o'r Ddeddf;

- (1) Mewn perthynas â phob un o'r adrannau sy'n darparu pŵer i wneud rheoliadau, sylwer bod adran 197 yn diffinio “rheoliadau” fel rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.
- (2) 2014 dccc 4.
- (3) Mae adran 66(2) o'r Ddeddf yn cyfeirio at berson yr aseswyd ei adnoddau ariannol o dan adran 63 fel “y person a aseswyd”.

defnyddir “B” (“*B*”) i gyfeirio at berson y gwneir taliadau uniongyrchol mewn perthynas â'i anghenion gan awdurdod lleol, neu y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod awdurdod lleol yn gwneud taliadau uniongyrchol o'r fath mewn perthynas â'i anghenion, yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adrannau 50 neu 52 o'r Ddeddf, ac sy'n atebol i wneud cyfraniad neu ad-daliad; ystyr “budd-dal perthnasol” (“*relevant benefit*”) yw—

- (a) cymhorthdal incwm, neu
- (b) lwfans cyflogaeth a chymorth, neu
- (c) credyd gwarant;

mae “cartref gofal” (“*care home*”) wedi ei ddiffinio yn adran 197(1) o'r Ddeddf(4);

mae “credyd gwarant” i'w ddehongli yn unol â'r ystyr a roddir i “guarantee credit” yn adrannau 1 a 2 o Ddeddf Credyd Pensiwn y Wladwriaeth 2002(5);

mae i “cyfraniad” (“*contribution*”), mewn perthynas â pherson y diwellir ei anghenion drwy daliadau uniongyrchol a wneir gan yr awdurdod lleol, yr ystyr a roddir i'r gair yn y diffiniad o “taliadau net” yn adran 53(2) o'r Ddeddf;

mae i “cymhorthdal incwm” yr ystyr a roddir i “income support” a delir yn unol ag adran 124 o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992(6);

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014;

mae i “ffi safonol” (“*standard charge*”) yr ystyr a roddir yn adran 63(3) o'r Ddeddf;

ystyr “ffi unffurf” (“*flat-rate charge*”) yw ffi sefydlog a osodir gan awdurdod lleol heb ystyried modd y person sy'n atebol i dalu ffi am—

- (a) gofal a chymorth a drefnir neu a ddarperir gan awdurdod lleol o dan Ran 4 o'r Ddeddf (diwallu anghenion); neu
- (b) gwasanaethau a ddarperir o dan adran 15 (gwasanaethau ataliol) neu am gynhorthwy a ddarperir o dan adran 17 o'r Ddeddf (darparu gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy);

ystyr “gofal a chymorth ailalluogi” (“*reablement*”) yw gofal a chymorth—

- (a) a ddarperir neu a drefnir gan awdurdod lleol ar gyfer A o dan Ran 2 neu 4 o'r Ddeddf; neu
- (b) a sicheir neu a drefnir gan A, pan fo A neu pan fydd A yn cael taliadau uniongyrchol a wneir yn unol ag adran 50 neu 52 o'r Ddeddf; ac
- (c) sydd—

- (i) yn cynnwys rhaglen o ofal a chymorth,
- (ii) am gyfnod penodedig(7) o amser (“y cyfnod penodedig”), a
- (iii) â'r diben o ddarparu cynhorthwy i A er mwyn galluogi A i barhau i allu byw'n annibynnol yn unig gartref neu brif gartref A neu i allu gwneud hynny eto;

ystyr “gofal a chymorth amhreswyl” (“*non-residential care and support*”) yw unrhyw ofal a chymorth a ddarperir i ddiwallu angen person am ofal a chymorth, ac eithrio darpariaeth o lety mewn cartref gofal;

ystyr “gwasanaeth dydd” (“*day service*”) yw gwasanaeth a ddarperir gan awdurdod lleol sy'n diwallu rhan o anghenion asesedig oedolyn, sy'n digwydd i ffwrdd o gartref yr oedolyn gyda'r bwriad o'i gynorthwyo i gyfarfod eraill, mabwysiadu diddordebau newydd neu arfer ei ddiddordebau presennol, gan gynnwys cyfleoedd gwaith;

(4) Mae adran 197(1) yn rhoi i “cartref gofal” yr un ystyr â “care home” yn Ndeddf Safonau Gofal 2000 (p. 14). Mae'r term wedi ei ddiffinio yn adran 3 o'r Ddeddf honno.

(5) 2002 p. 16.

(6) 1992 p. 4.

(7) Bydd awdurdod lleol yn “pennu” hyd y cyfnod gofal a chymorth ailalluogi y mae ei angen ar A yn seiliedig ar anghenion asesedig A.

ystyr "hawlogaeth sylfaenol" ("*basic entitlement*") yw, mewn perthynas ag—

(a) cymhorthdal incwm—

y lwfans personol⁽⁸⁾ ac unrhyw breimiymau⁽⁹⁾ y mae hawl gan A i'w cael, ond nid oes raid iddo gynnwys y premiwm anabledd difrifol ("*severe disablement premium*") ("*SDP*")⁽¹⁰⁾ pan delir y premiwm hwnnw, a phan fo A yn ofalwr, mae'n cynnwys unrhyw premiwm gofalwr y mae A yn ei gael,

(b) lwfans cyflogaeth a chymorth—

y lwfans personol ac unrhyw breimiymau a chydrannau y mae hawl gan A i'w cael ond nid oes raid iddo gynnwys yr SDP pan delir y premiwm hwnnw, a phan fo A yn ofalwr, mae'n cynnwys unrhyw premiwm gofalwr y mae A yn ei gael,

(c) credyd gwarant—

y lwfans personol ac unrhyw swm ychwanegol y mae hawl gan A i'w gael, ond nid oes raid iddo gynnwys y swm ychwanegol ar gyfer anabledd difrifol pan delir hwnnw, a phan fo A yn ofalwr, mae'n cynnwys unrhyw swm ychwanegol a gaiff A sy'n gymwys i ofalwyr;

ystyr "incwm asesedig" ("*assessed income*") yw'r rhan honno o incwm A, a gyfrifwyd yn unol â'r Rheoliadau Asesiad Ariannol, ac y caiff awdurdod lleol ei chymryd i ystyriaeth wrth wneud dyfarniad o dan y Rheoliadau hyn;

ystyr "incwm wythnosol net" ("*net weekly income*") yw'r incwm wythnosol sydd neu a fyddai gan A yn weddill, ar ôl didynnu'r ffi safonol (neu unrhyw ffi arall) a osodir o dan Ran 5 o'r Ddeddf a'r Rheoliadau hyn, allan o incwm asesedig A;

ystyr "lwfans cyflogaeth a chymorth" ("*employment and support allowance*") yw naill ai lwfans cyflogaeth a chymorth ar sail cyfraniadau neu lwfans cyflogaeth a chymorth ar sail incwm, yn unol â Rhan 1 o Ddeddf Diwygio Lles 2007⁽¹¹⁾;

ystyr "preswlydd byrdymor" ("*short-term resident*") yw person y darperir, neu y bwriedir darparu, llety mewn cartref gofal iddo o dan y Ddeddf am gyfnod nad yw'n hwy nag 8 wythnos;

ystyr "Rheoliadau Asesiad Ariannol" ("*Financial Assessment Regulations*") yw Rheoliadau Gofal a Chymorth (Asesiad Ariannol) (Cymru) 2015⁽¹²⁾;

ystyr "Rheoliadau Taliadau Uniongyrchol" ("*Direct Payments Regulations*") yw Rheoliadau Gofal a Chymorth (Taliadau Uniongyrchol) (Cymru) 2015⁽¹³⁾;

mae i "taliad uniongyrchol" ("*direct payment*") yr ystyr a roddir i'r term yn adrannau 50(7) a 52(7) o'r Ddeddf;

ystyr "terfyn ariannol" ("*financial limit*") yw'r terfyn o ran cyfalaf A a osodir gan y terfyn cyfalaf;

ystyr "terfyn cyfalaf" ("*capital limit*") yw'r uchafswm cyfalaf, a asesir yn unol â'r Rheoliadau Asesiad Ariannol, y caniateir i berson y codir ffi arno feddu arno, ac uwchlaw'r uchafswm hwnnw y bydd yn ofynnol i'r person hwnnw, yn unol â rheoliad 11, dalu'r ffi safonol yn llawn.

(5) Yn y Rheoliadau hyn, yn achos gofalwr, rhaid darllen cyfeiriadau at ddarparu neu drefnu gofal a chymorth fel pe baent yn gyfeiriadau at ddarparu neu drefnu cymorth.

⁽⁸⁾ Y lwfans personol yw'r "personal allowance" fel y'i nodir ym mharagraffau 1, 1A a 2 o Atodlen 2 i Reoliadau Cymhorthdal Incwm 1987 (O.S. 1987/1967).

⁽⁹⁾ Y premiymau yw'r "premiums" a nodir yn Rhannau II a III o Atodlen 2 i Reoliadau Cymhorthdal Incwm (Cyffredinol) 1987.

⁽¹⁰⁾ Gwneir darpariaeth ar gyfer y premiwm anabledd difrifol gan baragraff 13 o Atodlen 2 i Reoliadau Cymhorthdal Incwm (Cyffredinol) 1987.

⁽¹¹⁾ 2007 p. 5.

⁽¹²⁾ O.S. 2015/1844 (Cy. 272)

⁽¹³⁾ O.S. 2015/1815 (Cy.260)

RHAN 2

CODI FFIOEDD O DAN RAN 5 O'R DDEDDF

Personau y mae rheoliadau 2 i 15 yn gymwys iddynt

2.—(1) Pan fo awdurdod lleol yn arfer ei ddisgresiwn i wneud yn ofynnol bod person yn talu ffi, rhaid iddo wneud hynny yn unol â gofynion y Rheoliadau hyn.

(2) Mae rheoliadau 2 i 15 yn gymwys mewn perthynas â phersonau y caniateir codi ffi arnynt yn rhinwedd adran 60(2), 60(4)(a) a 60(5)(a) o'r Ddeddf.

Personau na chaniateir codi ffioedd arnynt

3. Ni chaiff awdurdod lleol osod ffi am ofal a chymorth a ddarperir neu a drefnir—

- (a) i ddiwallu anghenion plentyn;
- (b) ar gyfer person sy'n dioddef o unrhyw ffurf o glefyd Creutzfeldt-Jakob pan fo diagnosis clinigol o'r clefyd hwnnw wedi ei roi gan ymarferydd meddygol cofrestredig⁽¹⁴⁾;
- (c) ar gyfer person y cynigiwyd iddo, neu sy'n cael, gwasanaeth a ddarperir fel rhan o becyn o wasanaethau ôl-ofal yn unol ag adran 117 o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983⁽¹⁵⁾ (ôl-ofal).

Gwasanaethau na chaniateir codi ffioedd amdanynt

4. Ni chaiff awdurdod lleol osod ffi am—

- (a) gofal a chymorth ar ffurf darparu cludiant i fynychu gwasanaeth dydd, pan ddarperir y cludiant gan awdurdod lleol a phan fo presenoldeb yn y gwasanaeth dydd a'r ddarpariaeth o gludiant i alluogi presenoldeb yn angenrheidiol er mwyn diwallu anghenion asesedig y person;
- (b) darparu datganiad sy'n nodi dyfarniad yr awdurdod yn unol â rheoliad 14;
- (c) gofal a chymorth ailalluogi am y 6 wythnos gyntaf o'r cyfnod penodedig neu, pan fo'r cyfnod penodedig yn llai na 6 wythnos, am y cyfnod hwnnw;
- (d) gwasanaethau eiriolaeth a ddarperir wrth gyflawni swyddogaethau'r awdurdod o dan Ran 4 o'r Ddeddf.

Dyfarniadau ynghylch codi ffioedd

5. Pan fo awdurdod lleol yn tybio y byddai'n gosod ffi o dan adran 59 o'r Ddeddf ac wedi cynnal asesiad ariannol o A yn unol â gofynion y Rheoliadau Asesiad Ariannol, rhaid iddo wneud dyfarniad ynglŷn â pha swm, os oes unrhyw swm, y mae'n rhesymol ymarferol i A ei dalu yn unol â gofynion y Rheoliadau hyn.

Amgylchiadau pan nad oes angen i awdurdod lleol wneud dyfarniad

6. Nid oes angen i awdurdod lleol wneud dyfarniad o dan y Rheoliadau hyn os yr unig wasanaethau a ddarperir yw naill ai gwasanaethau y codir ffi unffurf amdanynt neu wasanaethau na chodir unrhyw ffi amdanynt.

(14) Mae "registered medical practitioner" wedi ei ddiffinio yn Atodlen 1 i Ddeddf Dehongli 1978.

(15) 1983 p. 20.

Uchafswm ffi wythnosol am ofal a chymorth amhreswyl

7.—(1) Ac eithrio pan fo'r gofal a chymorth a ddarperir, neu sydd i'w ddarparu, yn ddarpariaeth o ofal a llety mewn cartref gofal, ni chaiff awdurdod lleol ddyfarnu ei bod yn rhesymol ymarferol i A dalu cyfanswm ffi o fwy na £60 yr wythnos am y gofal a chymorth.

(2) Ond rhaid i awdurdod lleol, wrth gyfrifo cyfanswm y ffi am y gofal a chymorth y mae'r person yn ei gael at ddiben cymhwyso'r uchafswm ffi wythnosol ym mharagraff (1), eithrio unrhyw ffioedd mewn perthynas â gofal a chymorth y mae'n gosod ffi unffurf amdanynt fel bod unrhyw ffioedd unffurf yn cael eu cadw ar wahân i'r ffioedd am ofal a chymorth y mae'r uchafswm ffi wythnosol yn gymwys iddynt.

Gweithdrefn ar gyfer dyfarnu ffi mewn perthynas â pherson y mae'r awdurdod lleol yn darparu neu'n trefnu gofal a chymorth amhreswyl iddo

8.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys mewn perthynas â'r ffioedd am ddarpariaeth o ofal a chymorth nad yw'n ddarpariaeth o lety mewn cartref gofal.

(2) Wrth gyfrifo'r swm y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod A yn ei dalu, rhaid i awdurdod lleol ddilyn y weithdrefn a nodir ym mharagraff (3).

(3) Rhaid i awdurdod lleol—

- (a) cyfrifo swm y ffi safonol am y gofal a chymorth a ddarperir neu sydd i'w ddarparu i'r person;
- (b) diystyru unrhyw ffioedd yn y cyfanswm hwnnw sy'n ffioedd unffurf;
- (c) cymhwyso'r uchafswm ffi wythnosol ar gyfer gofal a chymorth amhreswyl, os byddai'r swm canlyniadol, fel arall, yn fwy na'r uchafswm;
- (d) mewn perthynas â'r swm a gyfrifwyd yn unol â'r rheoliad hwn, dyfarnu'r hyn y byddai'n rhesymol ymarferol i'r person ei dalu yn unol â rheoliadau 11 (terfyn cyfalaf) a 12 (isafswm incwm ar gyfer person y darperir gofal a chymorth amhreswyl iddo).

Gweithdrefn ar gyfer dyfarnu ffi mewn perthynas â pherson y mae'r awdurdod lleol yn darparu neu'n trefnu gofal a chymorth iddo drwy ddarpariaeth o lety mewn cartref gofal

9.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys mewn perthynas â'r ffioedd am ofal a chymorth amhreswyl.

(2) Wrth gyfrifo'r swm a delir gan A neu y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod A yn ei dalu, rhaid i awdurdod lleol ddilyn y weithdrefn ganlynol—

- (a) cyfrifo swm y ffi safonol am y gofal a chymorth y mae A yn eu cael, neu a gynigir i A;
- (b) mewn perthynas â'r swm a gyfrifwyd yn unol â'r rheoliad hwn, dyfarnu'r hyn y byddai'n rhesymol ymarferol i A ei dalu yn unol â rheoliadau 11 (terfyn cyfalaf) a 13 (isafswm incwm ar gyfer person y darperir llety iddo mewn cartref gofal).

(3) Pan fo awdurdod lleol yn tybio y byddai'n gosod ffi mewn perthynas ag A pan fo A yn breswlydd byrdymor, rhaid iddo drin A fel pe bai A yn cael gofal a chymorth amhreswyl a dilyn y weithdrefn yn rheoliad 8 gan wneud dyfarniad yn unol â rheoliadau 11 a 12.

Gweithdrefn ar gyfer dyfarnu ffi pan na chynhelir asesiad ariannol

10. Pan fo rheoliad 7(1)(b) neu (c) o'r Rheoliadau Asesiad Ariannol yn gymwys (amgylchiadau pan nad oes dyletswydd i gynnal asesiad ariannol) rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu ei bod yn rhesymol ymarferol i A dalu'r ffi safonol, yn ddarostyngedig i'r uchafswm ffi wythnosol mewn perthynas â gofal a chymorth amhreswyl.

Terfyn cyfalaf

11.—(1) Pan fo gan A gyfalaf uwchlaw'r terfyn cyfalaf, rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu ei bod yn rhesymol ymarferol i A dalu'r ffi safonol, yn ddarostyngedig i'r uchafswm ffi wythnosol mewn perthynas â gofal a chymorth amhreswyl.

(2) Y terfyn cyfalaf yw £24,000 a hwn hefyd yw'r terfyn ariannol at ddibenion adran 66(5) o'r Ddeddf.

(3) Pan fo'r cyfalaf sydd gan A ar y terfyn cyfalaf neu islaw iddo, rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu nad yw'n rhesymol ymarferol i A dalu'r ffi safonol nac unrhyw swm llai allan o gyfalaf.

Isafswm incwm ar gyfer person y darperir gofal a chymorth amhreswyl iddo

12.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo awdurdod lleol yn diwallu anghenion A am ofal a chymorth, neu'n cynnig eu diwallu, rywfodd ac eithrio drwy ddarpariaeth o lety mewn cartref gofal.

(2) Rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu na fyddai'n rhesymol ymarferol i A dalu unrhyw swm y byddai ei dalu yn gostwng incwm wythnosol net A islaw'r isafswm incwm a nodir yn y rheoliad hwn.

(3) Pan fo A yn cael budd-dal perthnasol, yr isafswm incwm yw—

- (a) yr hawlogaeth wythnosol sylfaenol i'r budd-dal perthnasol y mae A yn ei gael (“yr hawlogaeth sylfaenol”);
- (b) swm o ddim llai na 35% o'r hawlogaeth honno (“y glustog”);
- (c) swm ychwanegol i ddigolledu A am wariant cysylltiedig ag anabledd, sef dim llai na 10% o'r hawlogaeth sylfaenol; a
- (d) swm wythnosol cyfwerth ag unrhyw ffioedd unffurf a delir, neu sydd i'w talu, gan A, pa un ai am wasanaethau a ddarperir o dan Ran 4 o'r Ddeddf, neu am wasanaethau a ddarperir o dan adran 15 neu am gynhorthwy a ddarperir o dan adran 17 o'r Ddeddf.

(4) Pan nad yw A yn cael budd-dal perthnasol, yr isafswm incwm wythnosol yw—

- (a) swm wythnosol yr hyn a asesir yn rhesymol gan yr awdurdod lleol fyddai hawlogaeth sylfaenol A i fudd-daliadau, gan ystyried oedran, amgylchiadau a lefel anabledd A (“yr amcangyfrif o'r hawlogaeth sylfaenol”);
- (b) swm o ddim llai na 35% o'r amcangyfrif o'r hawlogaeth sylfaenol (“y glustog”);
- (c) swm i ddigolledu A am wariant cysylltiedig ag anabledd, sef dim llai na 10% o'r amcangyfrif o'r hawlogaeth sylfaenol; a
- (d) swm wythnosol cyfwerth ag unrhyw ffioedd unffurf a delir, neu sydd i'w talu, gan A, pa un ai am wasanaethau a ddarperir o dan Ran 4 o'r Ddeddf, neu am wasanaethau a ddarperir o dan adran 15 neu am gynhorthwy a ddarperir o dan adran 17 o'r Ddeddf.

(5) Nid oes dim yn y rheoliad hwn sy'n effeithio ar ddisgresiwn awdurdod lleol i gynyddu canran y glustog neu'r swm i ddigolledu am wariant cysylltiedig ag anabledd wrth gyfrifo'r isafswm incwm.

Isafswm incwm ar gyfer person y darperir llety iddo mewn cartref gofal

13. Pan fo awdurdod lleol yn diwallu, neu'n cynnig diwallu, anghenion A am ofal a chymorth drwy ddarpariaeth o lety mewn cartref gofal, rhaid i'r awdurdod lleol ddyfarnu na fyddai'n rhesymol ymarferol i A dalu unrhyw swm y byddai ei dalu yn gostwng incwm wythnosol net A islaw £26.50.

Datganiad o ddyfarniad

14.—(1) Pan fo awdurdod lleol yn gwneud dyfarniad yn unol â'r Rheoliadau hyn ynglŷn â'r swm y mae'n rhesymol ymarferol i A ei dalu am ofal a chymorth—

- (a) a gynigir i A am y tro cyntaf; neu

(b) sy'n cael ei ddarparu i A eisoes ond y gosodir ffi amdano am y tro cyntaf, rhaid i'r awdurdod lleol ddarparu datganiad i A, sy'n nodi'r taliad y mae'n rhaid i A ei wneud.

(2) Ni chaiff awdurdod lleol ei gwneud yn ofynnol bod ffi yn cael ei thalu tan y dyddiad yr anfonir y datganiad at A.

(3) Ond unwaith y bydd datganiad wedi ei ddyroddi caiff awdurdod lleol ei gwneud yn ofynnol bod A yn talu ffi am ofal a chymorth a ddarparwyd neu a drefnwyd cyn dyddiad y datganiad(16).

Dyfarniad diwygiedig

15.—(1) Caiff awdurdod lleol wneud dyfarniad newydd—

- (a) pan fo'n tybio bod newid wedi digwydd yng nghyfalaf neu incwm A;
- (b) pan fo'n tybio bod newid wedi digwydd yn y ffi safonol am y gwasanaeth (gan gynnwys newid o ganlyniad i wahaniaeth yn lefel y gofal a chymorth a ddarperir, neu yn y graddau y darperir y gofal a chymorth);
- (c) pan fo'r awdurdod lleol wedi newid ei bolisi ynglŷn ag arfer y disgresiwn i godi ffi o dan adran 59 o'r Ddeddf;
- (d) pan fo'n tybio bod camgymeriad wedi ei wneud wrth asesu cyfalaf neu incwm A, neu wrth wneud y dyfarniad; neu
- (e) pan fo A yn gofyn am ddyfarniad newydd.

(2) Pan fo awdurdod lleol yn gwneud dyfarniad pellach o allu A i dalu ffi yn unol â'r rheoliad hwn, ni chaiff wneud taliad diwygiedig yn ofynnol tan y dyddiad y darperir datganiad pellach sy'n nodi'r ffi newydd, a bydd y datganiad blaenorol yn parhau i gael effaith tan y dyddiad hwnnw.

RHAN 3

CODI FFIOEDD O DAN ADRANNAU 15 AC 17 O'R DDEDDF

Codi ffioedd am wasanaethau ataliol a chynhorthwy

16.—(1) Caiff awdurdod lleol osod ffioedd am wasanaethau a ddarperir o dan adran 15 o'r Ddeddf (gwasanaethau ataliol) neu am gynhorthwy a ddarperir o dan adran 17 o'r Ddeddf (darparu gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy) yn unol â'r rheoliad hwn.

(2) Os yw awdurdod lleol yn dewis arfer ei ddisgresiwn o dan baragraff (1) mewn perthynas â gwasanaeth neu gynhorthwy penodol, ni chaiff wneud hynny ac eithrio i'r diben o osod ffi unffurf mewn perthynas â'r gwasanaeth hwnnw neu'r cynhorthwy hwnnw.

(3) Ni chaiff ffi unffurf a osodir o dan y rheoliad hwn fod yn fwy na'r gost a dynnir wrth ddarparu'r gwasanaethau neu'r cynhorthwy y mae'r ffi yn ymwneud â hwy.

(4) Ni chaiff awdurdod lleol arfer ei ddisgresiwn o dan baragraff (1) i osod ffi—

- (a) ar blentyn;
- (b) mewn perthynas ag unrhyw ddarpariaeth o wasanaeth neu gynhorthwy y gosodir ffi mewn perthynas â hi o dan Ran 5 o'r Ddeddf.

(16) Mae adran 66(9) o'r Ddeddf yn darparu'r pŵer i reoliadau ddarparu bod dyfarniad yn cael effaith o ddyddiad cyn y dyddiad pan gafodd ei wneud.

RHAN 4

CYFRANIADAU AC AD-DALIADAU AM DALIADAU UNIONGYRCHOL

Personau y mae rheoliadau 17 i 30 yn gymwys iddynt

17.—(1) Mae gan awdurdod lleol ddisgresiwn i'w gwneud yn ofynnol bod person y mae'r awdurdod yn gwneud taliadau uniongyrchol iddo yn gwneud cyfraniad neu ad-daliad tuag at y gost o sicrhau'r ddarpariaeth o'r gofal a chymorth y gwneir y taliadau uniongyrchol mewn perthynas â hi.

(2) Wrth arfer y disgresiwn i wneud cyfraniad neu ad-dalid yn ofynnol, rhaid i awdurdod lleol weithredu yn unol â rheoliadau 17 i 30.

(3) Mae rheoliadau 17 i 30 yn gymwys mewn perthynas â pherson y diwellir ei anghenion am ofal a chymorth gan awdurdod lleol yn unol â dyletswydd neu bŵer i wneud taliadau uniongyrchol, a roddir gan y Rheoliadau Taliadau Uniongyrchol yn rhinwedd adrannau 50 a 52 o'r Ddeddf.

Personau na chaniateir ei gwneud yn ofynnol eu bod yn gwneud cyfraniad neu ad-daliad

18.—(1) Ni chaiff awdurdod lleol ei gwneud yn ofynnol bod B yn gwneud cyfraniad nac ychwaith osod amod ar gyfer ad-daliad mewn perthynas â B pan fo B—

- (a) yn dioddef o unrhyw ffurf o glefyd Creutzfeldt-Jakob, a diagnosis clinigol o'r clefyd hwnnw wedi ei roi gan ymarferydd meddygol cofrestredig(17); neu
- (b) wedi cael cynnig neu'n cael gwasanaeth a ddarperir fel rhan o becyn o wasanaethau ôl-ofal yn unol ag adran 117 o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983 (ôl-ofal).

(2) Ni chaiff awdurdod lleol ei gwneud yn ofynnol gwneud cyfraniad nac ychwaith osod amod ar gyfer ad-daliad mewn perthynas â pherson y diwellir ei anghenion am ofal a chymorth gan awdurdod lleol yn unol â dyletswydd neu bŵer a roddir gan y Rheoliadau Taliadau Uniongyrchol yn rhinwedd adran 51 o'r Ddeddf.

Gwasanaethau na chaniateir codi ffi amdanynt

19. Ni chaiff awdurdod lleol wneud cyfraniad neu ad-daliad yn ofynnol mewn perthynas â thaliadau uniongyrchol ar gyfer—

- (a) gofal a chymorth ar ffurf darparu cludiant i fynychu gwasanaeth dydd, pan ddarperir y cludiant gan awdurdod lleol a phan fo presenoldeb yn y gwasanaeth dydd a'r ddarpariaeth o gludiant i alluogi presenoldeb yn angenrheidiol er mwyn diwallu anghenion aseddig y person;
- (b) darparu datganiad sy'n nodi dyfarniad yr awdurdod yn unol â rheoliad 29;
- (c) gofal a chymorth ailalluogi am y 6 wythnos gyntaf o'r cyfnod penodedig neu, os yw'r cyfnod penodedig yn llai na 6 wythnos, am y cyfnod hwnnw;
- (d) gwasanaethau eiriolaeth sy'n ofynnol wrth gyflawni swyddogaethau'r awdurdod lleol o dan Ran 4 o'r Ddeddf.

Dyfarniadau ynghylch cyfraniadau neu ad-daliadau

20. Pan fo awdurdod lleol yn tybio y byddai'n ei gwneud yn ofynnol gwneud cyfraniad neu ad-daliad mewn perthynas â thaliadau uniongyrchol a wneir, neu y cynigir eu gwneud ganddo, ac wedi cynnal asesiad ariannol o B yn unol â gofynion y Rheoliadau Asesiad Ariannol, rhaid iddo wneud dyfarniad ynghylch pa swm, os oes un, y mae'n rhesymol ymarferol i B ei gyfrannu tuag at gost

sicrhau'r gofal a chymorth y gwneir y taliadau uniongyrchol mewn cysylltiad â hwy, pa un ai ar ffurf cyfraniad neu ad-daliad, yn unol â gofynion y Rheoliadau hyn.

Amgylchiadau pan nad oes angen i awdurdod lleol wneud dyfarniad

21. Nid oes angen i awdurdod lleol wneud dyfarniad o dan y Rheoliadau hyn os yr unig ofal a chymorth y gwneir taliadau uniongyrchol mewn cysylltiad â hwy yw naill ai gofal a chymorth y codir ffi unffurf amdanynt neu na chodir unrhyw ffi amdanynt.

Uchafswm cyfraniad neu ad-daliad wythnosol am ofal a chymorth amhreswyl

22.—(1) Ac eithrio pan fo'r gofal a chymorth y gwneir taliadau uniongyrchol mewn cysylltiad â hwy yn ddarpariaeth o ofal a llety mewn cartref gofal, ac yn ddarostyngedig i baragraff (2) o'r rheoliad hwn, ni chaiff awdurdod lleol ddyfarnu ei bod yn rhesymol ymarferol i B wneud cyfraniad neu ad-daliad o fwy na £60 yr wythnos tuag at gost y gofal a chymorth.

(2) Wrth gyfrifo'r uchafswm rhesymol y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod B yn ei dalu, o ran awdurdod lleol—

- (a) rhaid iddo ddiystyru'r gost o sicrhau unrhyw ofal a chymorth y mae'n gosod ffi unffurf amdanynt, a
- (b) caiff osod y ffioedd mewn cysylltiad ag unrhyw wasanaeth yn ychwanegol at yr uchafswm cyfraniad neu ad-daliad wythnosol.

(3) Pan fo B yn cael taliad uniongyrchol i'w alluogi i brynu cyfarpar, a fyddai fel arall yn cael ei ddarparu gan awdurdod lleol, o ran yr awdurdod lleol—

- (a) rhaid iddo ddiystyru'r gost o'r cyfarpar wrth gyfrifo'r uchafswm cyfraniad neu ad-daliad wythnosol y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod B yn ei dalu, a
- (b) caiff ei gwneud yn ofynnol bod B yn talu swm yn ychwanegol at yr uchafswm cyfraniad neu ad-daliad wythnosol tuag at y gost o sicrhau'r cyfarpar.

Gweithdrefn ar gyfer dyfarnu swm cyfraniad neu ad-daliad mewn perthynas â thaliad uniongyrchol am ofal a chymorth amhreswyl

23.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys mewn perthynas â dyfarnu lefel y cyfraniad neu'r ad-daliad y mae'n ofynnol i B ei wneud, neu y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod B yn ei wneud, mewn cysylltiad â thaliadau uniongyrchol am ofal a chymorth amhreswyl.

(2) Wrth gyfrifo'r swm y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod B yn ei gyfrannu ar ffurf cyfraniad neu ad-daliad, rhaid i awdurdod lleol fabwysiadu'r weithdrefn a nodir ym mharagraff (3).

(3) Rhaid i awdurdod lleol—

- (a) cyfrifo cost resymol sicrhau'r ddarpariaeth o ofal a chymorth ar gyfer B;
- (b) diystyru o'r cyfanswm hwnnw—
 - (i) swm cyfwerth â'r ffi unffurf mewn cysylltiad â'r gwasanaethau hynny y codir ffi unffurf amdanynt yn unol â rheoliad 22(2); a
 - (ii) unrhyw swm a dalwyd am bryniant cyfarpar a fyddai, fel arall, yn cael ei ddarparu gan yr awdurdod lleol;
- (c) cymhwyso'r uchafswm cyfraniad neu ad-daliad wythnosol ar gyfer gofal a chymorth amhreswyl, os byddai'r canlyniad, fel arall, yn fwy na'r uchafswm;
- (d) mewn perthynas â'r swm a gyfrifwyd yn unol â'r rheoliad hwn, dyfarnu'r hyn y byddai'n rhesymol ymarferol i'r person ei gyfrannu ar ffurf cyfraniad neu ad-daliad yn unol â rheoliadau 26 (terfyn cyfalaf) a 27 (isafswm incwm ar gyfer person a chanddo anghenion am ofal a chymorth amhreswyl).

Gweithdrefn ar gyfer dyfarnu lefel cyfraniad neu ad-daliad mewn perthynas â thaliadau uniongyrchol am lety mewn cartref gofal

24.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys mewn perthynas â dyfarnu lefel cyfraniad neu ad-daliad mewn perthynas â thaliadau uniongyrchol am lety mewn cartref gofal.

(2) Wrth gyfrifo'r swm y caniateir ei gwneud yn ofynnol bod B yn ei gyfrannu ar ffurf cyfraniad neu ad-daliad, rhaid i'r awdurdod lleol fabwysiadu'r weithdrefn ganlynol—

- (a) cyfrifo cyfanswm y gost resymol o sicrhau'r gofal a chymorth i ddiwallu anghenion B;
- (b) mewn perthynas â'r swm yn is-baragraff (a), dyfarnu'r hyn y byddai'n rhesymol ymarferol i B ei dalu fel cyfraniad neu ad-daliad yn unol â rheoliad 26 (terfyn cyfalaf) a rheoliad 28 (isafswm incwm ar gyfer person y darperir llety iddo mewn cartref gofal).

(3) Pan fo awdurdod lleol yn tybio y byddai'n gosod ffi mewn perthynas â B pan fo B yn breswlydd byrdymor, rhaid iddo drin B fel pe bai B yn cael gofal a chymorth amhreswyl a dilyn y weithdrefn yn rheoliad 23 a gwneud dyfarniad yn unol â rheoliadau 26 a 27.

Gweithdrefn ar gyfer dyfarnu lefel cyfraniad neu ad-daliad pan na chynhelir asesiad ariannol

25.—(1) Pan fo rheoliad 7(1)(b) neu (c) o'r Rheoliadau Asesiad Ariannol yn gymwys (amgylchiadau pan nad oes dyletswydd i gynnal asesiad ariannol) rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu ei bod yn rhesymol ymarferol i B gyfrannu, ar ffurf cyfraniad neu ad-daliad, swm sy'n hafal i'r gost resymol o sicrhau'r gofal a chymorth y gwneir y taliadau uniongyrchol mewn cysylltiad â hwy.

(2) Pan wneir, neu pan fwriedir gwneud, y taliadau uniongyrchol i ddiwallu anghenion B am ofal a chymorth amhreswyl, mae'r gofyniad ym mharagraff (1) yn ddarostyngedig i'r uchafswm cyfraniad neu ad-daliad wythnosol mewn perthynas â gofal a chymorth amhreswyl a osodir gan reoliad 22.

Terfyn cyfalaf – taliadau uniongyrchol

26.—(1) Pan fo gan B gyfalaf uwchlaw'r terfyn cyfalaf yn rheoliad 11(2), rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu ei bod yn rhesymol ymarferol i B wneud cyfraniad neu ad-daliad o swm sy'n hafal i'r gost resymol o sicrhau'r gofal a chymorth y gwneir y taliadau uniongyrchol mewn cysylltiad â hwy, yn ddarostyngedig i'r uchafswm cyfraniad neu ad-daliad wythnosol mewn perthynas â gofal a chymorth amhreswyl.

(2) Pan fo'r cyfalaf sydd gan B ar y terfyn cyfalaf neu islaw iddo, rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu nad yw'n rhesymol ymarferol i B wneud unrhyw gyfraniad neu ad-daliad allan o gyfalaf.

Isafswm incwm ar gyfer person a chanddo anghenion am ofal a chymorth amhreswyl

27.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo awdurdod yn gwneud, neu'n cynnig gwneud, taliadau uniongyrchol i B i ddiwallu anghenion B am ofal a chymorth amhreswyl.

(2) Rhaid i awdurdod lleol ddyfarnu na fyddai'n rhesymol ymarferol i B gyfrannu fel cyfraniad neu ad-daliad unrhyw swm y byddai ei dalu yn gostwng incwm wythnosol net B islaw'r isafswm incwm a nodir yn y rheoliad hwn.

(3) Pan fo B yn cael budd-dal perthnasol, yr isafswm incwm yw—

- (a) yr hawlogaeth wythnosol sylfaenol i'r budd-dal perthnasol y mae B yn ei gael (“yr hawlogaeth sylfaenol”);
- (b) swm o ddim llai na 35% o'r hawlogaeth honno (“y glustog”);
- (c) swm ychwanegol i ddigolledu B am wariant cysylltiedig ag anabledd, sef dim llai na 10% o'r hawlogaeth sylfaenol; a

- (d) swm wythnosol cyfwerth ag unrhyw ffioedd unffurf a delir, neu sydd i'w talu, gan B, pa un ai am wasanaethau a ddarperir o dan Ran 4 o'r Ddeddf, neu am wasanaethau a ddarperir o dan adran 15 neu am gynhorthwy a ddarperir o dan adran 17 o'r Ddeddf.
- (4) Pan nad yw B yn cael budd-dal perthnasol, yr isafswm incwm yw—
- (a) swm wythnosol yr hyn a asesir yn rhesymol gan yr awdurdod lleol fyddai hawlogaeth sylfaenol B i fudd-daliadau, gan ystyried oedran, amgylchiadau a lefel anabledd B (“yr amcangyfrif o'r hawlogaeth sylfaenol”);
- (b) swm o ddim llai na 35% o'r amcangyfrif o'r hawlogaeth sylfaenol (“y glustog”);
- (c) swm i ddigolledu B am wariant cysylltiedig ag anabledd, sef dim llai na 10% o'r amcangyfrif o'r hawlogaeth sylfaenol; a
- (d) swm wythnosol cyfwerth ag unrhyw ffioedd unffurf a delir, neu sydd i'w talu, gan B, pa un ai am wasanaethau a ddarperir o dan Ran 4 o'r Ddeddf, neu am wasanaethau a ddarperir o dan adran 15 neu am gynhorthwy a ddarperir o dan adran 17 o'r Ddeddf.
- (5) Nid oes dim yn y rheoliad hwn sy'n effeithio ar ddisgresiwn awdurdod lleol i gynyddu canran y glustog neu'r swm i ddigolledu am wariant cysylltiedig ag anabledd wrth gyfrifo'r isafswm incwm.

Isafswm incwm ar gyfer person y darperir llety iddo mewn cartref gofal

28. Pan fo awdurdod lleol yn gwneud, neu'n cynnig gwneud, taliadau uniongyrchol i B i ddiwallu anghenion B am ofal a chymorth drwy ddarpariaeth o lety mewn cartref gofal, rhaid i'r awdurdod lleol ddyfarnu na fyddai'n rhesymol ymarferol i B gyfrannu, fel cyfraniad neu ad-daliad, unrhyw swm y byddai ei dalu yn gostwng incwm wythnosol net B islaw £26.50.

Datganiad o ddyfarniad – taliadau uniongyrchol

29.—(1) Pan fo awdurdod lleol yn gwneud dyfarniad yn unol â'r Rheoliadau hyn ynglŷn â'r swm y mae'n rhesymol ymarferol i B ei gyfrannu fel cyfraniad neu ad-daliad tuag at gost y gofal a chymorth y mae taliadau uniongyrchol naill ai—

- (a) yn cael eu cynnig i B am y tro cyntaf; neu
- (b) eisoes yn cael eu talu i B, ond gwneir yn ofynnol am y tro cyntaf fod B yn gwneud cyfraniad neu ad-daliad,

rhaid i'r awdurdod lleol ddarparu datganiad i B, sy'n nodi'r taliad y mae'n rhaid i B ei wneud.

(2) Ni chaiff yr awdurdod lleol wneud cyfraniad neu ad-daliad yn ofynnol gan B tan y dyddiad yr anfonir y datganiad at B.

(3) Ond unwaith y bydd datganiad wedi ei ddyroddi caiff awdurdod lleol ei gwneud yn ofynnol bod B yn gwneud cyfraniad neu ad-daliad mewn perthynas ag unrhyw daliadau a wnaed cyn dyddiad y datganiad.

Dyfarniad diwygiedig – taliadau uniongyrchol

30.—(1) Caiff awdurdod lleol wneud dyfarniad newydd—

- (a) pan fo'n tybio bod newid wedi digwydd yng nghyfalaf neu incwm B;
- (b) pan fo'n tybio bod newid wedi digwydd yn y gost resymol o sicrhau'r gofal a chymorth (gan gynnwys newid o ganlyniad i wahaniaeth yn lefel y gofal a chymorth a ddarperir, neu yn y graddau y darperir y gofal a chymorth);
- (c) pan fo'r awdurdod lleol wedi newid ei bolisi ynglŷn ag arfer y disgresiwn i godi ffi o dan adran 59 o'r Ddeddf;

(d) pan fo'n tybio bod camgymeriad wedi ei wneud wrth asesu cyfalaf neu incwm B, neu wrth wneud y dyfarniad; neu

(e) pan fo B yn gofyn am ddyfarniad newydd.

(2) Pan fo awdurdod lleol yn gwneud dyfarniad pellach o allu B i dalu cyfraniad neu ad-daliad yn unol â'r rheoliad hwn, ni chaiff wneud taliad diwygiedig yn ofynnol tan y dyddiad y darperir datganiad pellach sy'n nodi'r swm diwygiedig, a bydd y datganiad blaenorol yn parhau i gael effaith tan y dyddiad hwnnw.

27 Hydref 2015

Mark Drakeford
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol, un o Weinidogion Cymru

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae gan awdurdodau lleol ddisgresiwn i osod ffioedd am ofal a chymorth a ddarperir i ddiwallu anghenion person. Mae'r Rheoliadau hyn yn nodi'r gofynion y mae'n rhaid i awdurdodau lleol eu bodloni wrth ddyfarnu swm y ffioedd sy'n gymwys mewn perthynas â gofal a chymorth a ddarperir neu a drefnir ganddynt, neu y cynigiant eu darparu neu eu trefnu, wrth gyflawni eu swyddogaethau o dan Ran 4 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ("y Ddeddf"). Ymdrinnir â hyn yn Rhan 2 o'r Rheoliadau.

Mae Rhan 3 yn rhoi disgresiwn i awdurdodau lleol godi ffi am unrhyw wasanaethau a ddarperir ganddynt wrth gyflawni eu dyletswydd o ddarparu gwasanaethau ataliol o dan adran 15 o'r Ddeddf neu eu dyletswydd o ddarparu cynhorthwy o dan adran 17 o'r Ddeddf.

Mae Rhan 4 yn cynnwys darpariaeth gyfochrog sy'n nodi'r gofynion sy'n gymwys pan fo awdurdod lleol yn gwneud taliadau uniongyrchol i ddiwallu anghenion person am ofal a chymorth. Yn yr amgylchiadau hynny, caiff yr awdurdod lleol naill ai wneud taliadau gros gan fynnu bod y person wedyn yn gwneud ad-daliad, neu wneud taliadau net ar y sail gofyniad bod person yn gwneud cyfraniad tuag at gost y gofal a'r cymorth sydd eu hangen i ddiwallu ei anghenion asesedig.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, lluniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi drwy gysylltu â'r Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NQ.